

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.



SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., második 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, január 29-kén 1862.

(D) Az erdélyi országgyűlésről hírek mind inkább előtérbe lépnek. Mondják, hogy a cancellaria tán fel is terjesztette már a tervet, a mely az országgyűlést az érdekek képviselője alapján állítja össze.

Uj terv, uj alap, az ország oly intézményéhez, mely ha 1848-ban el nem töröltetett, vagy is ha a kormányzás által eltöröltnek nem tekintetik a 48-iki törvények ignorálása miatt, azon esetben szerkezetére, minőségére nézve az alaptörvények, s a kétoldalú szerződések által van megállítva, s mely mint törvényhozó testület felerészét képezi a souverain hatalomnak; következésképp az szerkezetét is jogilag csak önmaga változtathatja meg, ha az ily változtatáshoz az uralkodó szentesítése járul.

Uj terv, uj alap, habár még nem lehet tudni: mennyiben üt el a régítől? Ám pedig a régi szerkezetben az érdekekre kellő tekintet volt. A nagyobb birtokot képviselték a regalisták; az alkotmányos kormányt a főispánok, kormányzók, királyi tábla; a polgári elemet a városi, a taxás és a szász képviselők, az összes nemességet, s most már a census alapján az összes népet, a megyék képviselői. Ha Erdélynek csakugyan sorsa az, hogy gyűlésszen, nincs jobb ráma a réginél, mely legalább alakilag törvényes is.

Atyáink méltán helyeztek fontosságot intézményeik alakjába, miután egy elfogadott legkisebb változtatás is a nemzet törvényhozása által megállapított formákon, analógiául szolgálhat arra, hogy később lényeges változtatások történjenek, s így apránként a nemzet koronatoragsági jogát teljesen elvesztse.

Látjuk, ha jogtörténelmünk lapjait forgatjuk, mily szigoruan ragaszkodtak ősünk a törvényhozó gyűléseken a formákhoz, melyek az alkotmányos élet képeinek oly keretjébe képezik, hogy ha benne ideig, óráig változtatta is az erőhatalom a képeket, de egyik nem talált, a másik kutyogott, s utóljára is jobbnak látták visszaállítani a régit; s gravamenekkel sértetgetett és jogaink mindig visszakerültek e régi keretbe.

Az 1734-ki szebeni daetán, minthogy nem volt az országnak rendesen választott statuum praesese, az országgyűlés a 2-dik cikkben határozottan kimondja, hogy nem elegendik törvényalkotásba, miután ez állomásra nézve a substitutio nem érvényes.

Az 1741-iki szebeni gyűlés pedig határozottan kimondja, hogy „ez a daeta csak gyűlésnek s

nem olyan daetának tartatik a statusok által, melyben törvényes articulusokat lehessen condálni.”

Látni való e két esetből is, hogy apáink magán az országgyűlésen mily szigoruan ragaszkodtak alkotmányos intézményeik formáinak legkisebb részleteihez is. Ha a fölség által a törvényhozás vagy is a képviselő rendes orgánjai meghívtak, megjelentek ugyan, de ha ez intézményileg alaposan körülírt gépezetből csak egy szeg hiányzott, utra nem indultak vele; jól tudván, hogy a mi romlásnak indulva jön használat alá, kiugazítlanul, annak össze kell romlania.

Közmondás az, hogy a municipium az alkotmány védbástyája. Apáink azonban a municipalis és közigazgatási téren gyakran engedtek a hatalomnak; a mint e legutóbb József császár uralkodása, s I. Ferenc korában főként e század elejétől 1827-ig megtörtént. Őket azon előrelátás vezette, hogy a tért ne adják fel, a hatalmat ne adják ki kezeikből, mely miatt az országgyűlés lehetőségét kizárják, vagy pedig azon fontos feladatot, hogy az országgyűlés irányát a jobbik véleménye szerint állapíthassák meg. Engedett így a megye elégszer, s óvakodások általi jogfenntartások mellett bizvást is engedhetett, mert volt a mire hivatkozzék t. i. az országgyűlés, mely döntőleg illetékes volt az ország jus publicumát védelmezni; és ez országgyűlés jól megállapított szervezeténél fogva a megyék és főbb városok, valamint a nagyobb birtokosság közvéleményének kifolyása levén, a megyék engedékenysége csak politikai manoeuvrirozás volt, melynek csata napját az országgyűlés képezte, hol aztán a megyék együttes képviselői szilárdan védték az alkotmány minden pontjait, annyira pedig, hogy a mint az általunk főnebb megemlített két országgyűlés folyamából láthatjuk, már csak azért is megtagadták a szebeni daetatól a daeta nevét, mert élire nem választott, hanem substitutus status preest állítottak. És nem hoztak törvényt csak azért is, mert a gépezet alakjából egyetlen egy szeg hiányzott.

Am midőn az országgyűlés egész régi alakja megváltozik, midőn többé nincs a megyék mögött azon appellatorium forum, hol az általuk elfogadni kényszerült törvényellenességeket az ő alkotmány alapján védhessék, valóban előáll azon szükség, hogy a megyék legyenek az alkotmány védbástyái.

Volt idő, hogy az országgyűlés véate a megyéket a reájok erőltetett gravamenek ellenében lehet idő, hogy a megyéknek kell megvédeni az országgyűlés legalis szerkezetét.

Hogyan fogják municipiumaink, hogyan dicasteriumaink, melyek tényezői voltak az országgyűlésnek, megoldani feladataikat, azt nem tudjuk. Maga az 1791-ben utolszor megállított legitím országgyűlési forma is nélkülözni fogná azon régiebb tényezőket, miután főispányaink kormányzói tanácsosaink lelépésében a régiebb alkotmányosság megannyi szavazatot vesztett; s mit fognak tenni a municipiumok, midőn Erdély legnagyobb részében úgy állunk az országgyűlés előtt, a mint Magyarország állott az országgyűlés után. Meg vannak ingatva a megyék bástyái is, s szerepök már-már azon egyesekre esik vissza, a kik szavazati joggal birandanak.

Valóban feszült figyelemmel lehet néznünk azon politikai magatartás elébe, mely egy kormányzat, mint a nép hatáskörében mutatkozni fog a bekövetkezendő intézkedések körül.

A börze.

A börze! Mi az a börze? Minő intézmény ez tulajdonképp? Hol keresendő az alap-ok, mely azt teremte? Minő czél az, melynek érdekében Páris, London, Hamburg, Bécs s mondhatni minden kitünőbb európai fővárosban fenáll? S főképp mi kölesönöz annak oly varázshatalmat, melynek hatása úgy az államéletre, mint a társadalomra egyiránt tagadhatlanul megvan?

Legyen megbocsátva nekünk azon vakmerőség, ha azon nézetből bátorodunk kiindulni, hogy tisztelt olvasóink körében számtalanon vannak, a kik — jöllehet tán mindig érdeklődnek az árfolyamok emelkedését vagy esését — mégis a fennebbi kérdésekre kellő feleletet adni nem tudnának, minél fogva érdekes és korszerű lesz végre tizetesen foglalkoznunk e tárggyal — további eszméebresztés vagy eszmétisztítás végett.

A börzeintézmény az emberek, különböző állásuknál fogva, különböző szempontból tekintik.

A pénzügyi emberek előtt árucikkek és értékpapírok egyszerű piacza gyanánt tűnik fel, a hol a „becsületes emberek” összgyűlnek, hogy üzleteik tárgyairól elterezzenek. Némely akadékoskodó bírálók azonban csak úgy tekintik, mint holmi szerencsejátékot tűző zsebvágók bűnbarlangját, a hová „a jó ház gyermeke” nem teheti lábát. Proudhon, a híres socialista, a „tulajdon: tolvajság” — (la propriété c'est le vol) — féle elv világnévi feltalálója e tárggyal éppen egy egész könyvet (Manuel du spéculateur à la bourse) írt, melyben Franciaország pénzügyi és üzleti viszonyainak állását 1857-ig az ő szokott csipősséggel rajzolja. E munkáról aztán egy névtelen párisi író igen tanulságos ismertetést adott közre, melyet ezennel bemutatunk.

Azt mondja Proudhon, hogy „a börzei tüzérkedés egyszerű mindenkorra búcsút mondott a kereskedelmi becsületeségnek. Kérjete meg bárkit, s meg fogja nektek mondani, hogy nem merül fel ott egyetlen nyereségy, mely ment lenne a megvesztegetés, erőszak és ármánytól; nincs vagyon, mely ma tiszta kezekkel szerzettnek s általában

TÁRCZA. JUDITH TÖRTÉNETE.

IX.

(Folytatás.)

— Tehát még rettenetesebb nemét választasz a gyilkosságnak? szolt hirtelen Judith — de megbánva gondatlan szavát, folytatá: szomorú és kétségbeesett tömkelegbe jutottam. Mondd meg bátyám minden nőnek, ne bízzék a legistább, legelhatározottabb szerelemben sem. Tartsa meg a törvényeket, miket a társadalom felállított, mert az emberi legbiztosabb meggyőződést is rettenetesen kijátszhatja a végezet. Biztam Maróthiban, nem gondoltam, hogy szerelmünkhez a végzetnek is szava lehet.

— Ne erről beszélj, Judith. Beszélj önvédelmedről. Vasziáné igen gyanus. Tán ő hajtá véghez a bűnt.

— És őt kövezék meg, nemde? — szolt kérdőleg s titkos figyelemmel Judith.

— Ha bűnös — lakoljon ő.

— Igen! minden gyilkos büntetése balál. Ugy-e balál? A törvény nem kérde, ha vajjon a szegény anya, kinek lelkét a meggyalázás összedúlt, nem örlte-e azon irtoztató perczben, midőn botlásának siró jelét megpillantja? A törvény nem tudja, hogy a nőnek e rendkívüli állapotában idegrendszere fel van fokozva az érzékenységre! nem tudja, hogy ekkor a nő nem tud az életről, nem a társadalomról, nem a bűnről,

nem az erényről, hogy kinjának görcsös vonaglása közt örlten, öntudatlanul megfojt-hatja gyermekét, meg mindent, ki gyöngébb mint ő. O e perczben egy sértő szó megöli őt. Férfi hozza a törvényt, s nem tudja megmérni ő, mily oktatlanul kárhoztat. A vad korban, midőn még a nemesebb Isten helyett ostoba faragványokat imádtak, a római törvény több kegyelettel volt a leendő anyára iránt. Bátyám, bátyám! Én ismerem az érzelmek azon világát, melyről fogalma nincs a férfinak. Nem az a bűn, hogy a kétségbeesett s meggyalázott szerencsétlen anya megfojtja gyermekét. O nem, esküszöm, nem! Anyám lelkét születésekor a meggyalázás kínérzete nem ejté kétségbe, mégis a kín örltsége közt meg akart engem fojtani. Örlten eldobott a kertek alá. Bár meghaltam volna. Nem az a bűn, o más az! ne kíváncson a nő jobbnak látszani, mint a mi lyen; s a mi rajta megtörtént, ne vonuljon gyalázattal elzár rengetegbe, hol senki se legyen betegyája körül, ki az örltet föltartóztassa a rémitő gyilkosságtól. Hagyj meghalnom. Én tudom, mit eszeleksem. Halálom engem feloldoz egy eltántorodás bűne alól... Bátyám! a kit ti meg fogtok kövezni, az nem gyilkos lesz, hanem vértanu.

— Értetlen vagy, Judith, s rettegek sorsod felett. Te mented az anyát s mented az örltet; mintha kettőt mentenél, s a bűnös mégis egy. És te vértanu vagy. Arcod ártatlan s elhatározott. Te gyilkos nem lehetsz... De ki az? mond, az istenért, ne hogy ártatlan vér ömljön.

— Mondám már — szolt Judith — bűnös a társadalom, mért tiltja el az anyától, hogy bármely viszony közt sértetlenül mond-

hassa magát anyának. Vagy ha a rágalom töldözi azt, mi a társadalomban van, mért nem törekszik a társadalom arra, hogy amannak figyelmét kikerültesse. Miért nem kap a szerencsétlen anya menedéket a gyalázat ellen az emberek közt, s mért kell a vadak közé menekülni, hogy egy ember se legyen, a ki védje a meggyilkoltatástól szerencsétlen gyermeket? Légy nyugodt, bátyám! Mi a világ színét meg nem változtatjuk. Hirdesd a nőknek, ne legyenek könnyelműek; vagy ha azok lettek, ne kívánják elrejteti annak következményeit a világ elől — és tőrjék büntük büntetését hi megadással.

Elbeszélésünk korában még az emberi-ség nem érté azon indokokat, melyek Judith csodás szavain átvonultak; s ha a mivelt világ nagyobb részeiben már ez eszmék inkább is ki vannak tisztázva, náluk még mind csak a régi fogalmak uralkodnak. A társadalom köteles kárhoztatni a bűnt, s a becsületes közvélemény köteles megbotránkoznia azon, a mi sérti a közérköleket; de midőn bizonyos tény, nem mint társadalombontó rossz indulat, hanem inkább mint gyengeség következménye, s csakis bizonyos körülmények közt válik bűnné, bűnné, melyen a közérköles megbotránkozik: ott szükség közvetíteni a vádló és vádlott közti kérdést, szükség módot nyújtani, hogy az elisikamlott se legyen örökre elveszve a közvélemény előtt, s a közérköles is meg legyen kimélve a megbotránkozástól.

Erre szolgál nagyobb nemzeteknél az utóbbi kor egyik csodálatos intézménye a „lelenezház.”

Midőn én a székel történelemnek egy a

régi oklevelek közt nyugvó szomorú eseményt bolygatom fel: bizony nem találók örömet azon keserves érzelmek felkeltésében, melyek lelken végig vonulnak, mialatt a tragedia hősnőjének sorsát, érzelmeit fontolgatom.

De én nem mesét beszélek; valót mondom, nem pusztá mulattásra használok a költészetet, hanem egy alapeszmét akarnék színeztetni általa. Rég esett el már a véráldozat, kinöhette magát azóta az eszme, melynek megpendítése annyival szükségesebb, mert nem állíthatjuk azt, hogy mai társadalomunk erkölcsösebb a réginél; de bárha fáltsabbak vagyunk, azt sem állíthatjuk, hogy még elég szűziességgel ne bírnának erkölcsünk megbotránkoznia oly eseményeken, melyek a közérköles határain túl csaponganak. És a meggyalázás most is foly a közvéleményben, ámde még nincs gondoskodva arról, hogy az elisikamlott se legyen örökre szerencsétlenné téve, s a közérköles is meg legyen kimélve a nyilvános botrányoktól.

Marosvásárhely volt színtere azon eseménynek, mely ez eszme szükségességét egy ott esett áldozat által állítja fel a társadalomban. M. Várhely lehetne színtere az idők elégtételének. Ez legilletékesebb helye a székel földön egy lelenezháznak.

Ezen intézetek már sok hasznos tagadatot ott, hol léteznek az európai társadalomnak, ott, hol nem léteznek, a föld nyelt el ezer meg ezer eltitkolva született s eltitkolva kioltott életet. S nők éltek, kikre a közvélemény mosolygott, de kiket benn a bűntudat kígyója marcangolt.

Ha elbeszélésünk korában a lelenezházak eszméje meg lett volna honosulva, azon

száz közülmással találhatnánk négy valóban becsületes embert.

Ez talán igaz, de nem elég a nyavalyát fölfedezni és rámutatni, többet kell tenni; szükség annak kiváltat vizsgálat alá venni, alap-okát felkutatni, s a végeredményt megállapítani. Vegyünk bátorságot és hassunk a rémedelmes nemzetgazdászsal együtt a tárgy mélységeibe.

A vagyon, a gazdaság előállításánál négy teremtő erő szerepel: 1) a munka, 2) a tőke (a tömeg-munka), 3) a kereskedés, 4) az üzlet (speculatio), az uralkodó hatalom; mert ez utóbbi ugyiszólván az értelmiséget képviseli, míg a többi csak az anyagot. Valóban az üzlet az, amely föl-kutatja és fátalálja a helyet, a hol a vagyon rejlik, s kényelmes eszközökre utalja a munkát. Az üzletet felszabadítja a tőkét tétlen vesztégléséből s a kereskedelemre nézve új formákat és kimeríthetetlen továbbadási utakat talál fel. Az üzletet szerencsétlenség csak az, hogy a véletlen játékszerül van kitéve. Valameddig tevékenységben van, hogy termeljen, nem kevesebb ő, mint maga a productio, s evel együtt osztjuk is a nyereségben. De a productio körén kívül az üzletet pusztá játékká törpül, s neve agiotage: nem egyéb, mint „mesterség” munka, tőke, kereskedés, talentom nélkül megdagadgogni; a productio rothasztó nyavalyája, a társadalom és államok pestise.

Az üzletvilágban jelenleg az agiotage uralkodik; nélküle nem kedves semmi vállalat, se a pénzemberek, se a közönség részéről. Ha egy épp oly becsületes mint bátor feltaláló, vagy speculans tagadhatlanul hasznos eszmével lép fel, de a melynek eredménye csak tanulmány és áldozattal vívható ki: egy lélek se nyitja meg neki erszényét. Ha oly szerencsés, hogy ezerféle kockáztatás és nélkülözés után, eszméjével tén egészben tisztába jött, még sem számíthat a tőke segélyére, ha eszméje nem fog kezét valamelyikével ama csalékony combinatioknak, melyek által egy halóvetéssel minden előny után szöktak halászni, melyek a közeli vagy távoli jövőben kilátásba jöhetnek. Ha ezt nem teszi, azt mondják neki, hogy bolond s szóba se állanak vele.

A régi időkben, melyek gőz dolgában nem voltak oly gazdagok, az emberek talán szintén sok részrehajlással osztzkodtak a szerencse adományai felett, de általában a szerény jöltét mégis csak gond, fáradság, idő és becsületesség által volt inkább elérhető. De ma nem azt az embert nevezik okos embernek, a ki türelemmel dolgozni tud, hanem a ki hamar meg tud gazdagodni. Mi uton módon? Nem is kérdés. Kinek mi baja vele? Milyetl összeakapartat pár-ezreidet vagy éppen millióidat, mindjárt bölcs ember vagy, egekig magasatlnak, s az embereknek nem igen jut eszébe kérdeni: „Nagyságos ur, becsületes ember ön?”

A börze és az üzletet tanulmányozása nagyon fontos napjainkban.

Az erömtvi és vegytani ismeretek fejlődése a productio érdekében, új szükségek teremtése, az iparvállalatok megszaporodása és a tőke roppant mérvű forgatása a munka, a tulajdon, a közhasználat körül, s általában a népek és polgárok szellemi és anyagi viszonyaiban nagy változásokat idézett elő, s csak a börze tekinthető annak hű kifejezéséül.

A börze eredetileg az árucikkék piacza, árucsarnoka volt, most már a tőke árucsarnokává változott át. Minthogy a tőke nem köthetethet mozdatlan állapotban e vagy ama vállalathoz, hanem az egész társadalomban gyors forgalomra kényszerített, ennél fogva, mint bármely productum, végtelenül forgatható cikké vált. Innen értékének és forgalmának szünetlen változatossága, s a börze haszna éppen onnan ered, hogy alkalmat nyújt arra, hogy a tőke folytonos forgalomban legyen; a mint egyik helyről a másikra, egyik kézből a másikba vándorol, ez nyereséget vagy vesztést hoz von maga után, s ez nagy figyelemmel kísértetik. Ha a börzén csak solid ügyletek folynának, az egy nélkülözhetetlen intézet, társadalmi háztartásunk alapja és koronája lenne. De nem úgy van. Száz börzei operatio közül alig van

egy, mely ne volna szemfényvesztés. Az időre számított üzletet nemei nem egyebek, mint az agiotage műfogásai.

Ha megtiltanák az árkelet-hajtás ezen mesterségét, ugymond Proudhon, akkor „egy rakás ember kénytelen volna kenyerét munka által keresni meg, a helyett, hogy kevés vagy éppen semmi tőkével roppant nyereséget halásznak ki, s minden megerőltetés vagy kockáztatás nélkül kényelemben élnek.” — „De” mondják a mostani társadalmi háztartás pártolói, „ha megakadályozzátok a korszerű üzletet, nem akadályozzátok-e evel egyszersmind a hitelt, kereskedelmet, s a tőke és productum forgalmát?” Meglehet, és ezen szöcska „meglehet” az államot a börze folytonos emelkedése vagy hanyatlását teszi függővé, a büntetőtörvénykönyvet megfosztja minden hatalmától, melylyel az agiotage szemtelen csalásait lekellene sújtania, s így a börze áll és az nem egyéb mint bazsárd játék temploma, melynek papjai Párisban oly „jó szolgálatban” vannak, hogy százkjukba évenként courtage (alkuszdíj) címén körülbelül 80,000,000 frank pottyán; ide nem számítva a coulisse-ak mögötti operatiokat, ezen illetékösszeg után 64 milliárdnyi érték el-szerzése föltételezhető, a miből legfeljebb 6 milliárd számítható tulajdonképi, solid üzletnek. Ki merné állítani, hogy ezen borzasztó összszeg a földmívelés, ipar és kereskedelem érdekében ne lenne sokkal hasznosabban alkalmazható, forgatható? (Vége következik.)

Aranyosszé, január 24. 1862.

Itt már beszélük, hogy Aranyosszé nyolcz törv. hatóságra volna felosztva, s az ideiglenes administrator Dindár József ur szölitott is fel némely egyéniségeket, hogy ha a bírói állomást elfoglalni akarnák, írásba adják be szándékukat. Nehogy valaki azzal fárassza figyelmét: ha vajjon akadna-e concurrens? Akárhány, mert itt is nem csak érték, hanem érzék is, hogy: pro pane militat mundus, azaz úgy él az ember, a hogy lehet! Némely helységeket s tulajdonképi Várfalvát, még mind szállva tartnak az executer katonák, s pedig 61 ról aligba van adóhátralék. Némelyek azt mondják, hogy az 1862-dik 1-ső fertályára beakarják exequálni az adót, mások meg úgy hiszik, hogy a falu adója nincs befizetve, s azért kell az adóját már rég megfizetett szegény ébeöz alnéposztálynak rendre interenealni a katonát, mit némelykor még busásan kell megpótolni, mert a „firer” ur ha levest nem kap, az étvivőt töstét egy új forintig exequálja. Hát miért is nem fizetik ki a falu adóját a cassából? tán elveszett a falu ládájának a kulcsa?

r. l.

KÜLÖNFÉLEK.

— Udvarehelyszék helyettes főkirálybírájává cs. k. jársfőnök Lukács Gusztáv nevezették ki, miután azon állomást Ugron Lázár nem fogadta el.

— Polyó hó 29-ikén városunk éber rendőrsége ismét egy elszomorító bűnetet fedezett fel. Egy ujdun szölitott dobatot el olyan helyre, hová közmondás szerint a király is gyalog jár. A rendőrség a szerencsétlen áldozatot kivette. A nyomozás foly a tettesek ellen. Új jelenet „Judith történetéből”, mert úgy sejtik: nem az anya bűnös.

— Dobokamegyéből azon értesítést vesszük, hogy ott e hó 25-ken tartott tisztviseli ülésben a megye tisztikara lemondott, s lemondásáról egy okadatolt nyilatkozatot és óvást tett jegyzőkönyvre, miután az közös szavazattal felolvasott szerkezetében ellön fogadva. Azonban a kinevezett főispáni helyettes a román származású Buttyán László ur ildomos magatartása, s a tér megtartására tett őszinte sürgetései folytán az ideiglenesen szervezendő hivatali állomásokat, a leléptett tisztviselők közül többen elfogadják, s a felső kerületi főbíróskodást elvállalá Mezei Makab volt szolgabíró, az alispánságot Csiki László volt szolgabíró, az alsó kerületi

alispánságot Gegő József volt szolgabíró, alsó kerületi főbíró még nincs. Lemondottak külön okmányban Cserényi és Rettégi S. főbírók, Leményi F. és Felszegi S. alispánok, gr. Vas A. és Hatfaludi A. pénztárnokok, Ketheli J. főjegyző.

— A kolozsmegyei tisztség ideigl. szervezéséről tett közléstünk alkalmából a szép irodalom terén ismeretes Pap Miklós egy nyilatkozatot tesz a „Korunk”-ban, mely szerint ő és a kolozsmegyei tisztségi combinatioba bejött névrakona nem egy személyek, s hogy ő magát megkülönböztesse ezennel fölveszi a „keresztési” praedicatumot.

— Verőczemegyeének január 15-én tartott közgyűlése elhatározta fölkeríteni a horvát udv. kancellárt, ne-hogy résztvegyen a reichsrath költségvetési tárgyalásaiban, mert ez nem egyez az országgyűlési határozatokkal s ő ez által elvesztené a nemzet bizalmát. Továbbá megállapodott a közgyűlés abban, hogy a horvát-szlavon országgyűlés ugyanazon alapon hívandó egybe, mint az 1848-ki s 1861-ki. Az udv. kormánytsék fölzsólitását, hogy a katonai hatóságokkal németül levelezzenek, ad acta tettek, s elhatározták, hogy a tisztviselők kizárólag a horvát nyelvvel éljenek. A helytartótanács rendeltét, melyszerint meghagyatik a megyének, jelölje ki minden községben a bor- és husfogyasztási adónak magasságát, a községek autonómiaja tekintetéből nem vették számba. Az udvari kormánytséket felkérlik, terjessze ki a volt cs. kir. kerületi hivatalok hatóságát a mostani szolgabírákra, ne-hogy a peres felek néha apróságokért 16 mföldnyi utat kényszerüljenek tenni Eszékre a megyei törvényszékhez.

— A „Sz. H.” írja, hogy e napokban a szegedi városi tanácshoz Keletindióból egy irat érkezett, melyben bizonyos Kriszt Ferdinánd, angol szolgálatban álló, de szegedi születésű tüzértiszt, rokonai után tudakozódik. — Kornis Károly pedig, ki jelenleg Amerikában tartozkodik, Braziliából több száz darab délamerikai madarat indított utnak, mely küldeményt Magyarország főiskolái muzeumainak szánta.

— A „M. O.” f. nyitrai levelezője írja: „Azon hírlapi tudósítások ellenében, melyek vidéktünkön történő szláv mozgalmakról szólnak, ki kell jelentenem, hogy nálunk nincsenek szláv mozgalmak. Az ismert szláv izgatók itt is szerették volna ugyan a népet a maguk részére megnyerni, de népünk rendületlenül áll azon zászló mellett, melyet Tormay György kitűzött. Ő valódi barátja a népeknek, a szláv nemzetiségnek, s valódi biye a magyar alkotmányos szabadságnak, a nép pedig meg tudja különböztetni valódi barátait, s utálattal fordul el félrevezetőitől, a kik a nemzetiségi kérdés megoldását hazánk határain túl szeretnék fogatosítani stb.”

— A sok csapás közt megértük már azt is, hogy a vizek vérré változtak. A pozsonyi lap írja, hogy a Miskolcz melletti Sály helység közelében, az ottani bérekekből egy patak bugyog elő, mely egy métföldnyi távolysira a föld alá rejtőzik el. [Egy idő óta e patak rendes színe vörösbőre, majd feketére változik, minő az aludt vér színe; e csodálatos változás mindennap délelőtt ismétlődik, és másfél óráig tart. A szomszéd Ketsch helységben is a bércekből ily forrás ered, melynek vize szintén átváltozik, hogy a környékbeli lakosok undorodnak e víz használatától.]

— A 28-i „Wiener Zeitung” jelenti: „Ő cs. k. Apostoli Felsége jan. 23-iki legmagasb elhatározása folytán megparancsolni méltóztatott, hogy Thorda megye főispánja báró Kemény György, a főispánságtól véglegesen eltávolítottassék.” Továbbá: „Ő cs. k. Apostoli Felsége jan. 23-iki legmagasb elhatározása folytán megparancsolni méltóztatott, hogy Beldi Gergely, Aranyosszé ideiglenes főkirálybírája hivatalától felmentessék.” Majd: „Ő cs. k. Apostoli Felsége jan. 21-iki legmagasb elhatározása folytán megparancsolni méltóztatott, hogy Belső-Szolnokmegye főispánja, Weér Farkas, hivatalától felmentessék.” Majd tovább: „Ő cs. k.

szerencsétlen nő, kiről emlékeztünk, nem leendett vértanú. Sajnos, hogy mindig vértanú árán vívhatni ki valamely szembeszalóbb eszmét a társadalomban.

— Kitértél szavaim elől, Judith! — szölt Dózsa Péter, miután Judith fennebbi szavait hosszas utángondolással kísértte. Lelkemben megbántam vettem szavaidat. Rettenetesen sejték. Te el akarsz esni, s midőn közel dohálnak, tán akkor vagy legbámulandóbb. — Felelj! Ki volt azon uri nő, azon néma és örült?... Judith, te remegsz! Anyád jelent meg nálad! Te el voltál alálvá szegényedben, s nem volt a ki mentse gyermekedet!

— Bátyám, az élő szent istenre — szölt rendkívüli rémülettel a nő felugorva üléséből — gondolatid végtelenül igaztalan térre vetemedtek. Oh ne keverjétek gyalázatomba szegény szerencsétlen anyámat. Hagyjátok őt csendesen kórágában. Ő mitsem tud sorsomról. Ha meghaltam, ne mondjátok meg soha azt neki. Szerencsére ő nem tud többé mást kérdezni. Nem sokáig fog élni, mondjátok, hogy elbujdostam, vagy akár, hogy Steinville valamelyik harcználkával bemooskoltam nevem, csak azt ne mondjátok, hogy megölték, mint gyermekgyilkost, mert ez megprezenténé tépett szívét!

— Hm! hm! — mormogott a királybíró — te megátalkodott vagy. Az Isten tegyen igazságot. Szánlak, Judith, mert szívem mind azt mondja, hogy te a gyilkosságtól ártatlan vagy.

— Köszönöm a hitet az atyafi szívének. De a bíró és felperes legyen meggyőződve, hogy őt bite megcsalta. — Egyre kérlek: ne végeztessetek ki a városban, de a Küllő völgyén se — valahol egyebütt, hogy

ne lássanak sokan, s hogy ne vihessék gyász-híremet anyámhoz.

— O Judith! Vess számot Istennel és magaddal. Holnap a nagy gyűlés előtt fogsz állani, mely a palézat eltöri fölledt. Ott nem nézik szemeid csendes fényét, nem arczod halovány nyugodtságát, le van a bíró szeme sítve a penészes törvénykönyvekre, hol minden betű mögött egy-egy családi gyászeseemény vérfoltja áll. Ugy tetszik nekem, hogy ha akarnád, képes volnál ömá-gadat védeni. Te agyadban nagy feltételeket forgatsz, olvasom azon vérekből, melyek márvány homlokodon úgy kidagadoztak. En nem akarok adni, de kérem az Istent, adjon neked bölcs tanácsot.

Igy szólván a királybíró eltávozott, magára hagyva a szerencsétlen nőt.

— En vagyok a vétke — haljak meg én! szölt Judith s nehéz zokogásra törve borult le kanapéjára.

X.

Hosszu zöld asztal körül ültek Marosszéki tisztviselői s bírái, midőn a vádlott Judith megjelent előttük.

A vádlott nő szép tiszta bár különben halvány arca, nyugodt csendes tekintete, valamely süket előtt, ki a pörfelvétel felolvasását nem hallhatta, legkevésbé sem tette volna megfoghatóvá azt, hogy e bájoló s szelid külsőt teremtény oly bűnnel vádolhatatik, melyet a társadalom legnagyobb bűnei közé méltán számítanak, s számíthatnak is, ha azt valamely nő lelketlen elhatározással, valóban gyilkos és embertelen szándékból hajtja végre; ám lélektani fogalmak

szerint kevésbé azon esetben, ha valamely rendkívüli helyzetben, örült kétségbeesés öntudatlanságában követte el a bűnt, mely mindenesetre bűn marad ugyan, de a lelki helyzetek szerint különböző fokozatu.

A pörfelvétel felolvasása után a főkirálybíró felszölitá a nőt, hogy adja fel a vád ellen védokait.

Az alperesi ügyvéd minden lehető okokat felhozott a vádlott nő védelmére: a közvélemény előtti meggyaláztatás kikürtölése kényszerítte őt elvonulni a vad rengetegbe az emberi szemek elől, ott elhagyatva önkivületes testi szenvedései között képtelen volt a csecsemőre fordítani anyai gondját, ki gyermekies fészkelődése közben polái miatt fult meg, melyek nyakára szorultak. E volt legalaposabb védoka az ügyvédnek, annyival inkább, mert Theodor Vasziliáné is hasonló okban levén magyarzatát a csecsemő halálának, hasonló vallomást tett, s állítá, hogy a fiatal nő ily testi gyengülésben volt, mely őt képtelenné tette volna oly bűn elkövetésére, mint a minővel vádoltatik.

Judith személyes nyilatkozatokra is szölitván fel, csendesen és nyugodtan csak annyit mondott:

— Az országok törvényszékei nem kívánják annyira a gyermek életét, mint az anya; hidegen nézi a világ a hullává vált életet, míg az anyának szíve szakad meg érte. Szívem meg van törve. Nem mentem magam. Az ártatlannak nincs szüksége a védelemre, mert az ő bírója az igaz Isten mindent lát és tud.

— A hitben vetett bizalom nem szolgál védokul a törvény ellen. Nehéz adatokkal van bizonyítva a gyilkosság s terhelő gya-

nu fekszik a vádlottan. Földi okok ellen csak földi ellenokok érvényesek! — szölt a főkirálybíró, ki az ülés felett elnökölt.

— Az én okom csak az, hogy büntelen vagyok, s hogy ha gyermekemet sirjából éltem árán feltámaszthatnám, örömet meghalnék érte.

E perczben zaj és különös sikoltozó kiáltás hallzott az előteremben.

— Egy örjüngő nő! vissza, vissza! — hallzott a szék szolgáinak zajosacska morgása.

A sikoltozás közeledett, s azon perczben székuszált öltözettel, zilált hajjal, örült fényben forgó rémes tekintettel Oláh Miklósné, a vádlott nő anyja jelent meg a törvényszéken.

Nem tudott beszélni, a szélhűdés előtte szavait, de irtózatossá sikoltozása árulta el gyötrő lelki helyzetét.

Judith megrázkódott, midőn képéből kikelt anyját megpillantá, de merev mozdatlanságát nem veszté el, csak arca zöldült ki s szemén mély megindulás kifejezése lön látható.

— Miért toladok a törvényszékre, asz-szonyom? — szölt az elnök — veszályos betegsége, s tudva levő némasága, s törvényeink azon kegyetes rendelkezése, hogy a legközelebbi vérrokonok bűnvádi pörben egymás ellen vallani nem tartoznak, fölmenti kegyedet azon kellemetlenség alól, hogy leánya elítéltesén jelen legyen.

Oláh Miklósné ingerülten inte leányára, mutatott az égre s kezével tagadó mozdatlatokat tett.

(Folytatjuk.)

Ap. Felsége jan. 21-iki legm. elhatározása folytán megparancsolni méltóztatott, hogy Marosszéki ideiglenes főkirálybírája, gr. Toldalagi Mihály hivatalától fölmentessék. Végre: "O es. k. ap. Felsége jan. 23-iki legmagasb elhatározása folytán elrendelni méltóztatott, hogy báró Kemény Domokos, az erd. kir. főkörmányszék ideigl. tanácsosa hivatalától fölmentessék."

Kiszámították, hogy 1860-ban az egész földön a telegráf vonalak 20 ezer német mérföldet tettek. E szerint ugyanezen irányban alkalmazva, négyszer kerülnek meg a földet. E vonalak egyes országokban következőleg oszlanak föl: Északamerikai egyesült államok 6670, német-osztrák távirati egylet 3260, Franciaország 2160, Nagybritannia 2630, Oroszország 1200, brit Keletindia 1100, Olaszország 500, Délamerika 320, Svajcz 280, Ausztria 250, a pyrenei félsziget 150 mf.

A szorosabb értelemben vett Magyarországon, Erdély, Horvát, Tórszág és az akkori Szerb vajdaság nélkül, a kártyabélyeg 82,101, a naptári 34,833, a birlapi 74,004, a hirdetési 13,225 firtot jövedelmezett.

A nagykanizsai kaszinó legutóbbi közgyűlésén az elnök indítványt tett egy, a kereskedelem jelen igényeinek mindenben megfelelő gabnacsarnok felállítására. Az indítványt a kaszinó elnöke elfogadta és az ügyet magáévá tette. Midőn e hirt közöljük, eszünkbe jut, hogy néhány hó előtt híre járt, hogy Szegeden is terveznek gabnacsarnokot, a miről azonban azóta mitsem hallani. Ugy látszik, hogy legalább mostanában, semmisen lesz a dolgából. Pedig ha valahol, bizonyára Szegeden, mint a hazai gabnapiacok egyik legnagyobbikán, elkélne egy jól rendezett gabnacsarnok. Videant consules!

A Vezuv legújabb kitöréséről írja egy szemtanú, dec. 8-án d. u. 3 órakor Portici irányában óriási füstoszlopot lehetett látni, mely vadul gomolyogva legalább is háromszor olyan magasra emelkedett, mint a Vezuv; azután pedig az északi szél által, mely magasabb légrétegekben uralkodott, dél felé baltott. A látvány nagyszerű volt. Mig a füsttömeg árnyékoldala s különösen örvényei hideg kék színben sötélettek, addig nyugatról a hanyatló nap gyönyörű aranyzománczokkal lepé el a mellősságot lassuság-al emelkedő füst- és hamuszlopokat. Azonnal siettem a fenséges látvány közelébe a pusztító füstörök szomszédságában eső Torre del Greco városba. Mennyire megváltozott letem ezen, egybörk oly barátságos kinézetű s jelentékeny korallkereskedése által meggazdagodott várost! Sok szép, birtokosai jólétéről tanusodó épület meg volt repedezve, melyek aztán csakhamar össze is dőltek; a hamuval borított utcákon mély hasadékokat lehetett látni, melyek egyike mintegy 30 lábnyi széles volt. A lakosság, Pompeji és Herculaneum sorsától rettegetve, ezenkívül futott réstint Nápolyba, részint más, közelebb eső helyekre. A hátrahagyott vagyon biztonságára katonák és nemzetőrök lönek felállítva, kik versenyezve teljesítik nehéz, veszélyes szolgálatukat. A hamus itt már oly erős volt, hogy az ember alig nyithatta ki szemét, miért is sokan esernyőt használtak, míg mások, más módok és eszközök által igyekeztek a hamut legalább fejükől elhárítani. Az egész egy hatalmas viharhoz hasonlított: a főtőltséren rettenetes mennydörgés rázkódatta meg a léget, s félelmes villámok cikáztak keresztülükasul a nehéz, sötét füstfelleg, mely a szerencsétlen város fölött kiterjeszkedett, s lassan, nehézkesen hömpölygött tóra a tengerből egész hosszában. Mintegy félóránnyira fölmentem a hegyre, három újonnan támadt töltésért láték magam előtt, melyek közül kettő épen működésben volt, s a láva, hamu és kővek folytonos kibányása által egy kis halmot alkottak maguk körül. Balra innen világos füstfelleg szállt fel a főtőltsérből, a Vezuv sajátkepi kupájából. Egy tompa döngés hangzott le onnan, miközben lábaim alatt a földet remegni éreztem. Mint Torre del Greco-ban, itt is erősen meg volt a föld repedezve, s izzó lávafolyam hömpölygött lassan, de feltarthatlanul a buja gyümölcsösök és szőlőtvetvények felé, mindent menthetlenül elpusztítva, eltemetve. Emberélet eddig tudtomra csak egy esett áldozatot: egy németekből álló társaság vezetőjének fejét egy lecső lávadarab szétzúzta.

Az új töltéséből kiömlő láva, lassan Torre del Greco felé hömpölygött, s minden valószínűség szerint úgy látszott, hogy e várost Pompeji sorsára juttatja, midőn egyszerre, mintegy csoda következtében, a várostól nem messze hirtelen megállt. Ez egy későbbi, második kitörés hatásának tulajdonítandó, mely a Vezuv Pompeji oldalán történt, s melynek kibányt izzó tömege a munkált földekre nézve minden veszély nélkül, régi lávártegeken hömpölygött tóra.

Dec. 9 kén a nagy Vezuv is hallatá magát. Egy hatalmas, alól lángszivóvörös, s villámoktól gyakran át meg átérikázott füstoszlop emelkedett föl töltéséből, s magasan a nápolyi öböl felett szétterjeszkedett, míg a láva a nagy töltésből aláfolott. Azonban a kitörés legmagasb fokán már túl volt. 9-én este az új töltések már nem működtek, s a ki felszálló kengőztől vissza nem rettent, veszély nélkül leszállhatott azokba. A főtőltsér is kitombolta magát, s csak néha-néha becsátott a magasba egyes füsttömegeket. A kitörések dec. 10-én már vékép megszűntek, de a földrengések a Vezuv tövében még folyást tartottak. Számos, már korábban megrepesztett épületek az új lökéseknek ellent nem állhattak, dec. 11-én összeomlottak. Torre del Greco mely 8. és 9-én mintegy csoda által megmenekedett, most a heves lökések következtében rombolommal változott. A Resinához nem messze levő "Favorita" királyi nyári palotának egy része hasonlóképen összeomlott. A vaspályahíd annyira megrongáltatott, hogy a gyökeres kivitást igényel és mivel a sínök is a föld repedezése következtében több helyt szétszakítottak, a közlekedést e vonalon föl kellett függesztetni. Hogy a rendes összeköttetés Castellamareval fenntartsék, a királyi marina gőzhajókat rendelt ki, melyeken az utasok díj nélkül szállhattak.

Torre del Greco-ban és közelében a föld mintegy 3 lábnyi fölemelkedett. A főtőltsér kitörése után egészen új alakot nyert. A hegy tetején, hol előbb síkság, e síkságon a nagy töltés s ebben ismét az egyik oldalon a sajátké-

peni nyílás mintegy 15—20 láb átmérőjű volt, most egy óriás, több száz lépésnyi széles mélység táton, melynek fenekét a folytonos felszálló gőzök miatt még nem lehetett látni.

Torre del Greco-ban a templom előtti nagy téren, egy tágas nyílás támadt, melynek fenekén megkeményedett lávártege s a város régi utcája látható. Piazza Constantino-poli a Madonna addolorata mellett mintegy 20 lábnyit sülyedt. Egy 30 foknyi új megleforrás is lőn eredményre a katasztrófának. — Torre del Greco, a csak nem rég még virágzó város most tökéletesen romholom. A még fennálló csekélyszámu házak lakhatlanok s lassankint ezek is összemolnának. A városnak mintegy 25 ezernyi lakosságát Castellamare, Nocera, Gragnanore, Annunziata, Portici és Nápoly fogadta falai közé.

Dél ausztráliai expedíció. Az ausztráliai lapok jelentik, hogy M'Kinlaytól vezetett expedíció, melynek feladata a délausztráliai szárazföld megjelése, a lakott telepeket szerencsén elérte. A Creckett 12 mérföldnyire nyugatra, az utasok a fehérek több holt tetemére akadtak, melyeken a meggyilkoltak nyomai láthatók. Az is látszott, hogy egy ezek közül a vadak eséséül szolgált. A Dempster vezérlete alatt elindult kiküldetésről ugyanaz időben majd hasonlólt jelentenek, s mindkét esetről azon véleményben vannak, hogy a Leichardt-expedíció maradványairól van szó, mert hogy Leichardt ez uton akarta a nyugatausztráliai gyarmatokat feltálatni, az késégtelen. Két, a napokban viszszaérkezett utas azt állítja, hogy a beszállítotték lóhallák, miszerint a fehérek által hozott lovakból néhány még életben van. Az időt, mely e fehérek megholtá után eltelt, nem tudták másként meghatározni, mint hogy szakálakra mutattak, hogy ezek nagyra nőttek meg.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A hírlapok nagyobb része folytatja az egyesült államok elleni heves támadásait. A "Times" egy tünteti fel a beavatkozást, mint szükségességet a világra (főleg a gyapott-ípar tekintetében), s mint valódi jótékony-ságot magára az uniora is. A "Morn. P." bosszankodik, hogy Russel lord magát és hazáját nevésséggé teszi, hogy eselekrés helyett elégnék tartja előterjesztéseket és panaszaikat tenni. Mintán iratával nem sikerült a charlestowni kikötő elrombolását megakadályoznia, most Havannaht ismét irással és csak is irással akarja megmenteni. Ideje volna már, hogy Angliának egy valamivel kevésbbé véanszónosyos külügyi államtitkára legyen. A washingtoni kormányt meg kell fenytetni. Angliának néhány hadi bajót kellene állítani mindenik déli kikötő elébe, hogy az eltorlaszolást megakadályozza. Meg kellene büntetnie a Charlestown ellen elővetett kegyetlenséget azáltal, hogy valamint a charlestowni, ugy valamennyi kikötőit a külön szövetkeztetteknek felnyissa a semleges kereskedelemnek. Frankon teljes szívvel kezét fog Angliával, következőleg nem fog háboru kiütni, miután egy, a világ két nagy hatalmassága elleni háboru, még az új-yorki tudatlanság, s a massachusetsi vakmerőség mellett is igen kétségbeesett kísérlet lenne.

London, jan. 21. A Palmerston lord egésségéről tudósítások nem igen kedvezők. A kölni lapnak írják, hogy a miniszterelnöknek egy barátja, ki őt közelebbről broadlandti birtokán meglátogatta, nagyon megváltozva találta. Az öreg ur szellemileg még mind oly élénk, mint valaha, kedélye és munkakedve nem csökkent, de testileg nagyon el van gyengülve, háta meggyörbült, nehézballása feltűnő, rozslu emészt. Lábai nem akarnak többé szolgálatot tenni, fájdalmas köszvényrohamai sürtyben jönnek elő, majd ezt, majd amazt a részét támadják meg végtagjainak, s ha a nemesebb testrészekre találunk esni, a legrosszabb következhetik. Ily körülmények közt nincs benne valószínűség, hogy a lord a parlament közelebbi összehúlésekor átvehesse az alsóház vezetését, ha csak esoda nem történik hirtelen javulásával. Politikai körökben élénken vitatják a kérdést, hogy ki fogja e szerepet átvenni, ha Palmerston többé nem viheti. Az irányadó személyiségek közti választást a tudósító igen korlátoltlnak mondja. Ha Russel a felsőházban nem tölne, kétségen kívül ő lenne, kinek e feladat jutna. A többi miniszterek közül, kiknek az alsóházban ülése van, egyetlen egy sem bír azon tehetségekkel, melyeket e nehéz és fárasztó állomás igényel; ott egyetlen egyben sem összpontosul még csak megközelítőleg is az az ügykezelési és személyismeret, az az áttekintő szellem, gyors felgőgása a helyzetnek, az a rögtöni viszonzás adománya, éles dialektika, a kifejezésekeni megmondottság s az a kellemes, minden irányban engesztelőleg ható könnyűség, mik a jelenlegi első minisztert oly rendkívül minősítik e szerepre.

Az "Opin. nation." szerint a kormány elhatározta, hogy a parlament közelebbi ülésében a déli államok elismerésének kérdését mind a két házban tüzetes tanácskozás alá terjesztendi, egy általában nem törődve azzal, hogy a határozat mily irányban fog kiütni.

Franciaország. Páris, jan. 21. Londonban azt állítják, hogy a francia kormány sürgeti Angliát az amerikai beavatkozásra, Párisban az ellenkező. Itt az általános vélemény, hogy az ostromzár ellen csak úgy lehet sikeres lépést tenni, ha előbb háboru izennek az egyesült államoknak. Egy ily háboru azonban a francia közvéleménynek nem tetszik. A francia politikában soha sem birt döntő súlylyal a kereskedelmi érdek. Háboruznak dicsőségért, területszerzésért, ha kell kozsméért is, de csupán a gyapotbevitelért soha, legkevésbbé pedig akkor, midőn ez által angol érdekeket mozdítanak elő, s egy másodrendű tengeri hatalom barátságát kockáztatnák. Hírlík ugyan, hogy a császár trónbeszédében a déliek részére fog hajlani; de e hír kevés hiteles talál.

Az ausztriai császár és tábornokainak beszédei sok észrevételre szolgálnak anyagul a politikai körökben; de azt senki sem hiszi, hogy Ausztria még egyszer átkarná lépni a Miniciót.

Páris, jannár 22. Egy itteni könyomatu lap jelenti: „A Franciaország, Anglia, Spanyolország és Ausztria közti

szerződés Ferdinánd Miksa főherczeg ő fenségnének mexikói trónra ültetése iránt, a legbiztosabb adatok szerint, a közelebb jövő hét folytán alá fog iratni, ha még nem történt meg az aláírás. A hatalmak az új államnak kölcsönt biztosítónak, s az új rend megszilárdítása végett az országot több évig megszállva tartanák." Hasonló értelemben tudósít a „P. L." párisi levelezője is. „Már kicsinált dolognak tekinthető, ugymond, hogy a Mexicóban beavatkozott hatalmak Miksa főherczeget akarják az ott megalapítandó királyi székre emelni. Bécsben mindamellett aggodalommal járulnak e javaslatához, mely talán engedményeket fogna szükségeseké tenni Velencére nézve."

A bécsi „Scharf Corr." a fennebb érintettekhez azt jegyzi meg, hogy bármennyire is vonják mindenfelől kétségbe a mexicói ügyek rendezése végett szövetkezett hatalmak ily értelmű megállapodását, annyi áll, hogy e kérdést legújabb időben a bécsi udvarnál is vitatták, s hogy egykor mexicói miniszter Don Alamo de Béciben mulatása az ügygyel alkalmasint kapcsolatban áll.

A római kérdést illetőleg azon jegyzék tartalmából, melyet Thouvenel pár héttel ezelőtt Lavalette utján a pápai kormányhoz intézett, a kölni lap brüsseli levelezője következő részleteket emel ki: Thouvenel sajnálatát nyilvánítja, hogy az olaszok a pápai államokat megtámadták. Franciaország meg akarta ezt akadályozni, s midőn törekvései siker nélkülülnek bizonyultak be, visszahívta követét Turinból. Ez idő alatt két év folyt le s Olaszország, valamint a szent szék is még mind oly helyzetben vannak, mely ugy az európai békére, mint a vallás valódi érdekeire nézve veszélyes. A császári kormány nem nézheti többé nagy megszorodás nélkül ez állapotot; annyival inkább, mivel pénzügyi reformok a hadsereg leszállítását tevéen szükségessé, a francia megszállás huzamosan nem tarthat. Franciaország azon pillanatra kell hogy gondoljon, melyben csapatai Rómából kivonatnak, s azért mindent meg kell tennie, a mi hatalmában áll, hogy ezen veszélyes helyzetnek véget vessen. A császári kormány hivatkozik a szent szék jobb érzésére s megbizza Lavalette urat, hogy tegyen kérdést nála, minő feltételek alatt lenne hajlandó meghozni a világi hatalomnak azon engedményeket, melyek szükségessé arra, hogy Olaszország és a pápaság közt egyetértés létesüljön. A hivatalos válasz még nem érkezett Párisba; a mint azonban az itteni kormányt Rómából értesítik, Antonelli bibornok azt felelte Lavalette urnak, hogy ő a jegyzéket nagy figyelemmel hallgatta végig, de egyáltalában nem érti. A pápai kormány eleitől fogva csak egyet kívánt, s most is csak azt kívánja, hogy a pápának adják vissza, a mit elvettek tőle. Párisban készen voltak egy ily értelmű feleletre, a jegyzék azonban még sem marad eredmény nélkül; kiindulási pontul fog szolgálni további értekezésekre.

Jellemző és nagy horderejű jelenség gyanánt tekintethető a „D. Allg. Zig."nak egy tudósítása, mely szerint Ratazzi utóbbi Párisban létekor a franciák császárával szerződést kötött, mely a plombieresinek függeléké volna. A francia kormány feje, írja a tudósító, készen nyilatkozott, Nizzát, bizonyos feltételek alatt, az új olasz királyságnak ismét visszabocsátani. Ezért Ratazzi a király nevében azon határozott ígéretet tevő, hogy Olaszországgal Franciaországgal védő és támadó szövetséget köt minden háboru nézve, melyet ez utóbb említett állam kezdeni jónak lát. E hirt az idéztük kuffó szerint, oly titokban akarták tartani, hogy a párisi rendőrség több egyént, ki azt jóbiszemüleg tovább mondta, letartóztatott. De ha szinte valótlan is volna, jellemzi a francia nép hangulatát.

Páris, jan. 22. Klapka és Túr ma indultak vissza, az első Genfbe, az utóbbi Turinba. Azon értekezletek, melyekben e két tábornok Párisban tartózkodása alatt résztvett, a magyar ügyre nézve fontos eredménytiek. Az illető határozatok eddig titokban maradtak. Annyit mégis mondogatnak, hogy e tárgyról Horn adand felvilágosítást egy közelebb megjelenendő rópiratában.

Olaszország. Turin, jan. 20. Miután Garibaldi a genuai forradalmi bizottmány részéről neki ajánlott elnökséget visszautasította, az ideiglenes elnök, Avezzana tábornok is visszalépett; mivel ő ez alkalommal is, mint mindig híven Garibaldival akar tartani. Az „Opinione" Garibaldi és a bizottmány közti ezen vizsály felett hosszasan elmélkedik s éppen nem hizeleg az előgondoskodási bizottmányoknak. „Hogy Rómába és Velencébe mehessünk, írja az „Op." szerveznünk kell az államot, megöltünk a kincstárt, hareziasz gyakorolunk a hadserget, előkészíteni magunkat belül, hogy a külföldön hiteltünk legyen. Ezen kelleket az előgondoskodási bizottmányok utján nem szerzhjük meg magunknak, hanem csupán a kormány és parlament által, támaszkodva az egész nemzetre, mely sem párt, sem felekezeti szellemnek nem hódol."

Turin, jan. 20. A római kérdésben talán igen rövid időn egy jelentékeny lépést fogunk előre tenni. A tuileriák kabinete komoly fontolást alá vette a római megszálló csapatok visszahívását. Thouvenelnek a szent székhez intézett jegyzéké minden bízhatósággal elő fog terjesztetni a senatusnak és törvényhozó testnek. Mindenek előtt pedig el van határozva a párisi kormánytól, hogy II. Ferencz Rómából eltávolítását keresztül vigye. Mivel a pápai udvar a vendég-szeretnek általa állítólag mindig megörözt elvőre szeret folytatni hivatkozni, Gennorelli florencei ügyvéd Lavalette ur kezébe egy egész csomag okmányt szolgáltatott, melyek tanusítják, miképpen követte amaz elvet egykor a római curia a Bonaparte család irányában. Ezen okmányokból ugyanis kitetszik, hogy az egyházi állam annak idejében, például Bonaparte Lucian herczegre nézve semmi sem volt egyéb, mint fogda. Különbö II. Ferencz nem is tesz semmi előkészületeket a Rómából távozásra, sőt kabinetjében közelebbről egy államkölcson felvétele határozottat el.

Valósl, hogy a franciák Alatriában tit bourbonista tisztet fogtak el. Közülük 8 spanyol volt, egy porosz és egy nápolyi. Folyó hó 10- és 11-ke közti éjen Sifelliben hasonlólag elfogtak hat rablót. Tristany a carlista kalandor, a ki Borges helyébe volt az olasz területre menendő, viszsztat Rómába.

